

CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU COMBATEREA DISCRIMINĂRII

AUTORITATE DE STAT AUTONOMĂ

HOTĂRÂREA NR. 412 Din data de 23.08.2023

Dosar nr. 113/2021

Petiția nr. 1332/18.02.2021

Petentă: Asociația Centrul de Studii Juridice și Drepturile Omului

Parte reclamată: Publi24 Digital S.R.L. (fostă Russmedia Digital S.R.L.)

Obiect: publicarea pe portalul www.publi24.ro - deținut de către Publi24 Digital S.R.L. (fostă Russmedia Digital S.R.L.) a mai multor anunțuri publicitare cu potențial conținut discriminatoriu la adresa persoanelor de etnie romă și a persoanelor cu o altă orientare sexuală.

I. Numele, domiciliul sau reședința părților

Numele și domiciliul petentei

1. Asociația Centrul de Studii Juridice și Drepturile Omului - Mun. București, Șoseaua Panduri nr. 25, bl. P3A, sc. A, et.1, ap.7, Sector 5

Numele, domiciliul, reședința sau sediul reclamatei

2. Publi24 Digital S.R.L. (fostă Russmedia Digital S.R.L.) – Mun. Oradea, Bdul. Dacia nr. 34, încăperea nr. 1, bl. U55, et. P, Jud. Bihor (cu adresa de corespondență la sediul SCPA Dehelean & Dehelean din Mun. Oradea, str. Vasile Alecsandri nr. 1, et. 1, ap. 8, Jud. Bihor)

III. Procedura de citare

3. Prin adresa nr. 1332/19.03.2021 (fila 35 din dosar) s-a realizat citarea petentei Asociația Centrul de Studii Juridice și Drepturile Omului pentru data de 15.04.2021, ora 12.15, la sediul C.N.C.D.

4. Prin adresa nr. 2207/19.03.2021 (fila 37-38 din dosar) s-a realizat citarea părții reclamate Russmedia Digital S.R.L. pentru data de 15.04.2021, ora 12.15, la sediul C.N.C.D. Ulterior, această citație s-a întors cu mențiunea „se aprobă înapoierea”;

5. Prin adresa nr. 5502/22.07.2021 (fila 41 - 49 din dosar) s-a realizat citarea părților în conformitate cu măsurile dispuse având în vedere contextul evoluției situației epidemiologice determinate de răspândirea coronavirusului SARS-CoV-2, cu solicitarea de a fi transmise completări la petiție, respectiv punctul de vedere în scris (precum și orice alte acte sau dovezi), soluționarea speței urmând a se face în lipsă, odată cu exprimarea acordului părților din dosar, în termenul dat. Ulterior, citația către petenta Asociația Centrul de Studii Juridice și Drepturile Omului s-a întors cu mențiunea “destinatar lipsă”. De asemenea, și citația adresată părții reclamate Russmedia Digital S.R.L. s-a întors cu mențiunea „se aprobă înapoierea”;

6. Prin adresa nr. 7357/30.09.2021 (fila 88 – 124 la dosar) partea reclamată Russmedia

Digital S.R.L., prin reprezentantul convențional SCPA Dehelean & Dehelean, transmite punctul de vedere însoțit de anexele aferente.

7. Prin adresa nr. 8711/18.11.2021, se pune în vedere petentei Asociația Centrul de Studii Juridice și Drepturile Omului posibilitatea de a depune concluzii scrise (fila 163 din dosar). Petenta nu a depus concluzii scrise.

8. Procedura a fost legal îndeplinită.

IV. Susținerile părților

Susținerile petentei Asociația Centrul de Studii Juridice și Drepturile Omului

9. Prin adresa nr. 1332/18.02.2021, petenta Asociația Centrul de Studii Juridice și Drepturile Omului reclamă o posibilă discriminare prin publicarea pe portalul www.publi24.ro - deținut de către Publi24 Digital S.R.L. (fostă Russmedia Digital S.R.L.) - a mai multor anunțuri publicitare cu potențial conținut discriminatoriu la adresa persoanelor de etnie romă și a persoanelor cu o altă orientare sexuală, astfel:

- în perioada 15.01.2021 - 17.02.2021: „*Teren 5000 mp. în comuna Bolintin Deal la 10 min. de București. Teren cu dublă deschidere 27 m. la un capăt, 26 m. la celălalt capăt, la intrare în comună, lângă pădure. Ambele drumuri sunt asfaltate, canalizare, gaz, curent, cablu, internet la stradă. Cadastru și intabulare. Este o zonă foarte liniștită, **fără țigani**; terenul este între vile construite*”;

- în data de 10.02.2021: „*Persoană serioasă fac menaj pentru familii serioase. **Exclus țigani**. Aștept oferte în Ploiești*”;

- „*Particular ofer spre închiriere 1 (una) cameră...la 1 - 2 doamne sau cuplu (**nu se acceptă persoane de etnie romă, cu animale de companie sau copii**)*”;

- în data de 15.01.2021: un domn care închiriază un apartament decomandat, în zona Eminescu din Mun. Ploiești precizează „*Apartamentul întrunește condiții rarissime pentru Mun. Ploiești...vecinii sunt persoane respectabile, foarte liniștite (**fără romii!!!**)...*”;

- în data de 15.01.2021, VIP M Imoprest vinde un apartament cu 4 (patru) camere în zona Bălcescu din Mun. Timișoara cu următoarele specificații: „*(...)la curte comună, situat la etajul 1, **în curte nu se află cetățeni de etnie romă***”;

- în data de 15.01.2021, un domn oferă spre închiriere o garsonieră confort 2 în Mun. București precizând faptul că „*(...)Preferabil pe termen lung și fără animale de companie, **romi sau cu copii***”;

- în data de 15.01.2021, se închiriază o garsonieră în zona Fratelia din Mun. Timișoara în următoarele condiții „*Proprietar închiriez garsonieră zona Fratelia(...)Prefer un cuplu sau o familie serioasă pe termen lung, **fără țigani și animale de companie***”;

- în data de 15.01.2021, un domn închiriază o garsonieră în regim hotelier în Mun. Galați cu precizarea că „*Ne rezervăm dreptul de a selecta clienții. **Nu se acceptă persoanele de etnie romă, în stare de ebrietate, minori și animale de companie***”;

- în data de 15.01.2021, un domn închiriază un apartament cu 3 (trei) camere în zona Piața Muncii din Mun. București dar „*Proprietarul nu acceptă persoane de etnie romă sau persoane homosexuale*”.

10. Petenta consideră că faptele sesizate prin prezenta sesizare constituie acte de discriminare la adresa cetățenilor de etnie romă respectiv a persoanelor cu altă orientare sexuală, prin excluderea acestora de la închirierea unui spațiu de locuit, aceste categorii fiind protejate atât de legislația internațională privind drepturile omului cât și de prevederile O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare.

Sușinerile părții reclamate Publi24 Digital S.R.L. (fostă Russmedia Digital S.R.L.)

11. Prin punctul de vedere înregistrat sub nr. 7357/30.09.2021 (filele 88 – 91 din dosar) partea reclamată Publi24 Digital S.R.L. (fostă Russmedia Digital S.R.L.) - deținătorul portalului www.publi24.ro, face următoarele precizări:

- tipicitatea faptei contravenționale conform dispozițiilor art. 2 alin. (1), art. 10 lit. c) și art. 15 din O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare constă în comiterea unei abateri de discriminare sub diferite modalități prevăzute de lege. Însă, în prezenta speță, această tipicitate nu este îndeplinită întrucât Societatea desfășoară doar activități specifice unei platforme on-line de intermediere, fără ca acestea să includă compunerea de anunțuri în favoarea utilizatorilor (aceștia acționând independent);

- răspunderea contravențională este personală, aceasta neputând fi angajată pentru fapta unor terțe persoane care au postat anunțuri pe site-ul www.publi24.ro. Fapta a fost comisă de terțe persoane care au postat anunțuri pe platforma www.publi24.ro, fără a avea vreo afiliere la Publi24 Digital S.R.L. (fostă Russmedia Digital S.R.L.). Aceste persoane nu au calitatea de a angaja Societatea într-un raport contravențional sau penal. Altfel spus, aceștia nu au calitatea de reprezentanți și nici măcar de prepuși ai Societății. Prin urmare, fapta acestor persoane nu poate fi imputată Societății. Raportul pe care Publi24 Digital S.R.L. (fostă Russmedia Digital S.R.L.) îl are cu aceștia este exclusiv unul de natură civilă. În schimbul unei contraprestații, Societatea le asigură posibilitatea de a-și posta anunțuri pe platforma www.publi24.ro în vederea vânzării sau al furnizării de produse/servicii.

-Societatea a avut o conduită ireproșabilă în sensul în care a luat toate măsurile necesare de prevedere și a adus la cunoștința tuturor utilizatorilor site-ului www.publi24.ro faptul că ceea ce postează pe acest site, va atrage răspunderea exclusivă a autorului postării și că este interzisă postarea oricărui anunț cu conținut ilegal.

V. Motivele de fapt și de drept

Cadrul legal aplicabil

Constituția României

Articolul 16

„(1) Cetățenii sunt egali în fața legii și a autorităților publice, fără privilegii și fără discriminări.

(2) Nimeni nu este mai presus de lege.

(3) Funcțiile și demnitățile publice, civile sau militare, pot fi ocupate, în condițiile legii, de persoanele care au cetățenia română și domiciliul în țară. Statul român garantează egalitatea de șanse între femei și bărbați pentru ocuparea acestor funcții și demnități.

(4) În condițiile aderării României la Uniunea Europeană, cetățenii Uniunii care îndeplinesc cerințele legii organice au dreptul de a alege și de a fi aleși în autoritățile administrației publice locale.”

O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare

Articolul 2

„(1) Potrivit prezentei ordonanțe, prin discriminare se înțelege orice deosebire, excludere, restricție sau preferință, pe bază de rasă, naționalitate, etnie, limbă, religie, categorie socială, convingeri, sex, orientare sexuală, vârstă, handicap, boală cronică necontagioasă, infectare HIV, apartenență la o categorie defavorizată, precum și orice alt criteriu care are ca scop sau efect restrângerea, înlăturarea recunoașterii, folosinței sau exercitării, în condiții de egalitate, a drepturilor omului și a libertăților fundamentale sau a drepturilor recunoscute de lege, în domeniul politic, economic, social și cultural sau în orice alte domenii ale vieții publice.”

Articolul 10

„Constituie contravenție, conform prezentei ordonanțe, dacă fapta nu intră sub incidența legii penale, discriminarea unei persoane fizice, a unui grup de persoane din cauza apartenenței acestora ori a persoanelor care administrează persoana juridică la o anumită rasă, naționalitate, etnie, religie, categorie socială sau la o categorie defavorizată, respectiv din cauza convingerilor, vârstei, sexului sau orientării sexuale a persoanelor în cauză prin:

c) refuzul de a vinde sau de a închiria un teren sau imobil cu destinație de locuință

f) refuzul accesului unei persoane sau unui grup de persoane la serviciile oferite de magazine, hoteluri, restaurante, baruri, discoteci sau de orice alți prestatori de servicii, indiferent dacă sunt în proprietate privată ori publică”.

Procedura internă de soluționare a petițiilor și sesizărilor aprobată prin Ordinul Președintelui Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării nr. 144/2008

Art. 63

(1) Colegiul director se va pronunța mai întâi asupra excepțiilor de procedură, precum și asupra celor de fond care nu mai necesită, în tot sau în parte, analizarea în fond a petiției”.

Analiza în prezenta cauză

1. Curtea Constituțională statuat în mod constat că „principiul egalității implică un tratament egal pentru toți cetățenii aflați în situații egale”.¹

2. Totodată, Curtea Constituțională a reținut că principiul egalității consacrat de art. 16 alin. (1) din Constituție nu presupune uniformitate, așa încât, dacă:

- **la situații egale** trebuie să corespundă un **tratament egal**,

- **la situații diferite**, tratamentul juridic nu poate fi decât **diferit**. Egalitatea părților nu exclude, ci chiar implică un tratament juridic diferențiat”² în această situație.

3. Suntem în prezența unei posibile discriminări directe:

-o persoană este tratată în mod nefavorabil;

-prin comparație cu modul în care au fost sau ar fi tratate alte persoane aflate într-o situație similară;

¹ Decizia nr. 349/2001, M.Of. nr. 240/2002

² Decizia nr. 312/2001, M.Of. nr. 99/2002, Decizia nr. 82/2002, M.Of. nr. 261/2002

-iar motivul acestui tratament îl constituie o caracteristică concretă a acestora, care se încadrează în categoria „*criteriului protejat*”.

4. Pentru existența discriminării directe trebuie îndeplinite cumulativ următoarele condiții:³

-existența unui tratament diferențiat manifestat prin: orice deosebire, excludere, restricție sau preferință;

-existența unui criteriu de discriminare;

-existența unui raport de cauzalitate între criteriul de discriminare și tratamentul diferențiat;

-tratamentul diferențiat trebuie să aibă ca scop sau efect restrângerea, înlăturarea, folosinței sau exercitării în condiții de egalitate a drepturilor omului și a libertăților fundamentale sau a unui drept recunoscut de lege;

-existența unor persoane sau situații aflate în poziții comparabile.

12. Prin punctul de vedere înregistrat sub nr. 7357/30.09.2021, reclamata Publi24 Digital S.R.L. (fostă Russmedia Digital S.R.L.) invocă în mod indirect excepția lipsei calității procesuale pasive, afirmând faptul că „*răspunderea contravențională este personală, aceasta neputând fi angajată pentru fapta unor terțe persoane care au postat anunțuri pe site-ul www.publi24.ro. Fapta a fost comisă de terțe persoane care au postat anunțuri pe platforma www.publi24.ro, fără a avea vreo afiliere la Societate. Aceste persoane nu au calitatea de a o angaja într-un raport contravențional sau penal. Altfel spus, aceștia nu au calitatea de reprezentanți și nici măcar de prepuși ai Societății. Prin urmare, fapta acestor persoane nu poate fi imputată Societății ci exclusiv respectivelor persoane fizice care au postat anunțurile*”.

13. Potrivit dispozițiilor art. 63 alin. (1) din Procedura internă de soluționare a petițiilor și sesizărilor aprobată prin Ordinul Președintelui Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării nr. 144/2008 (denumită în continuare Procedura): “*Colegiul director se va pronunța mai întâi asupra excepțiilor de procedură, precum și asupra celor de fond care nu mai necesită, în tot sau în parte, analizarea în fond a petiției*”.

14. Colegiul director ia act de excepția invocată în mod indirect de către partea reclamată Publi24 Digital S.R.L. (fostă Russmedia Digital S.R.L.), urmând a o analiza cu prioritate. Astfel, potrivit informațiilor existente pe pagina de internet www.rotld.ro (Romania Top Level Domain), domeniul publi24.ro este înregistrat în data de 13.07.2009 și este deținut de către PUBLI24 DIGITAL S.R.L. (fostă Russmedia Digital S.R.L.), cu sediul în Mun. Oradea, Bd. Dacia nr. 34, Jud. Bihor, nr. de telefon: +40.256305747, email: hosting@russmedia.com.

15. Potrivit site-ului www.listefirme.ro, Publi24 Digital S.R.L. figurează cu nr. de înmatriculare J05/1113/2012, C.U.I. 20201084, cod CAEN 63 „*Activități de servicii informatice - Această diviziune include și activități ale portalurilor de căutare web, activități de prelucrare a datelor și găzduire a paginilor web, precum și alte activități conexe*”

16. Colegiul director reține faptul că reclamata Publi24 Digital S.R.L. (fostă Russmedia Digital S.R.L.), astfel cum rezultă și din punctul de vedere depus de către aceasta,

³ Art. 2 alin. (1) din O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, modificată și republicată.

desfășoară activități specifice unei platforme online de intermediere a anunțurilor de publicitate, în schimbul unei contraprestații, fără ca aceste activități să includă compunerea de anunțuri în favoarea utilizatorilor.

17. Însă, potrivit prevederilor art. 2 alin. (4) din O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare: „Orice **comportament** activ ori **pasiv** care, prin efectele pe care le generează, favorizează sau defavorizează nejustificat ori supune unui tratament injust sau degradant o persoană, un grup de persoane sau o comunitate față de alte persoane, grupuri de persoane sau comunități atrage răspunderea contravențională conform prezentei ordonanțe, dacă nu intră sub incidența legii penale”.

18. Mai mult decât atât, astfel cum a reținut și Înalta Curte de Casație și Justiție în Decizia nr. 6749/11.12.2020 cu privire la obligațiile deținătorilor/administratorilor de website-uri în situația postării de anunțuri cu caracter discriminatoriu „Critica este, în mod vădit nefondată, astfel că nu poate conduce, sub nicio formă la reformarea sentinței de fond. Fapta incriminată de dispozițiile art. 10 lit. f) raportat la art. 2 alin. (1) și (4) din O.G. nr. 137/2000 constă în permiterea de către administratorul site-ului www.x.ro, respectiv reclamanta din prezenta cauză, a publicării fără cenzură a unor anunțuri publicitare pentru vânzarea de autoturisme, anunțuri cu caracter discriminatoriu la adresa persoanelor de etnie romă. Este fără putință de tăgadă că, în contra celor susținute de recurentă, prin conținutul unor astfel de anunțuri, în mod neechivoc, accesul la serviciul de vânzare a autoturismelor respective este condiționat de neapartenența potențialului cumpărător la etnia romă, ceea ce nu poate fi altfel analizat decât ca un refuz/o restricționare nepermisă a accesului.

În acest context, se impune a se preciza că, în prezența unor astfel de anunțuri, în virtutea unei obligații implicite, deținătorul/administratorul site-ului avea obligația de a cenzura, verifica, limita anunțurile cu un astfel de conținut discriminatoriu, astfel încât, în urma acestui demers, să nu permită a fi publicate, decât în măsura în care corespund inclusiv exigențelor legale din materia discriminării”.

19. Având în vedere aspectele mai sus-precizate dar și prin raportare la dispozițiile art. 36 Cod de procedură civilă: „Calitatea procesuală rezultă din identitatea dintre părți și subiectele raportului juridic litigios, astfel cum acesta este dedus judecății”, Colegiul director urmează a respinge excepția lipsei calității procesuale pasive invocată de către partea reclamată, urmând a proceda la analizarea pe fond a aspectelor sesizate cu privire la pasivitatea Publi24 Digital S.R.L. (fostă Russmedia Digital S.R.L.) în a cenzura, verifica, limita anunțurile cu potențial caracter discriminatoriu la adresa persoanelor de etnie romă și a persoanelor cu altă orientare sexuală, astfel cum au fost ele detaliate în petiția nr. 1332/18.02.2021.

Pe fondul cauzei

20. Potrivit prevederilor art. 2 alin. (1) din O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, Colegiul director urmează să analizeze dacă tratamentul diferit (interzicerea accesului persoanelor de etnie romă și a persoanelor cu altă orientare sexuală la serviciile de vânzare/închiriere de spații destinate locuirii) a fost indus din cauza unui criteriu prevăzut de art. 2 alin. (1), respectiv *rasă, naționalitate, etnie, limbă, religie, categorie socială, convingeri, sex, orientare sexuală, vârstă, handicap, boală cronică necontagioasă, infectare HIV, apartenența la o categorie defavorizată*, care să fi constituit elementul determinant în aplicarea acestui tratament.

21. Condiția criteriului de discriminare, ca motiv determinant, trebuie interpretată în sensul existenței ca circumstanță concretizată, materializată și care constituie cauza actului sau faptului discriminatoriu, și care, în situația inexistenței, nu ar determina săvârșirea discriminării. Astfel, natura discriminării, sub aspectul ei constitutiv, decurge tocmai din faptul că diferența de tratament este determinată de existența unui criteriu, ceea ce presupune o legătură de cauzalitate între tratamentul diferit imputat și criteriul interzis de lege, invocat în situația persoanei care se consideră discriminată.

22. Prevederile art. 2 alin. (1), nu conțin însă o listă limitativă a criteriilor de discriminare întrucât cele enumerate sunt completate cu sintagma „*precum și orice alt criteriu*”, ceea ce practic oferă posibilitatea reținerii și a altor criterii nespecificate de lege, în săvârșirea unei fapte de discriminare. Însă, oricare dintre aceste criterii de discriminare, care sunt circumstanțiale la situația subiectului de drept care se consideră discriminat, trebuie să fi constituit mobilul determinant în aplicarea tratamentului diferit în prezenta cauză.

23. De altfel, și Curtea Europeană de Justiție a arătat că în cazurile de discriminare, în situația în care persoana care se consideră discriminată ar stabili o situație de fapt care să permită prezumția existenței unei discriminări directe sau indirecte pe baza unui criteriu interzis, punerea efectivă în aplicare a principiului egalității de tratament ar impune atunci ca sarcina probei să revină persoanei acuzate de discriminare, care ar trebui să dovedească că nu a avut loc o încălcare a principiului menționat. În acest context, reclamatul (pârâțul) ar putea contesta existența unei astfel de încălcări, stabilind prin orice mijloc legal, în special că tratamentul aplicat persoanei care se consideră discriminată este justificat de factori obiectivi și străini de orice discriminare pe baza unui criteriu interzis. (A se vedea în același sens și jurisprudența Curții Europene de Justiție, cauza *Bilka Kaufhaus*, par. 31; cauza *C-33/89 Kowalska* [1990] ECR I-2591, par. 16; cauza *C-184/89 Nimz* [1991] ECR I-297 par. 15; cauza *C-109/88 Danfoss* [1989] ECR 3199, par. 16; cauza *C-127/92, Enderby* [1993] ECR 673 par. 16.)

24. În analiza dispozițiilor art. 14 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului, este utilizată formula conform căreia trebuie să existe o „*diferență în tratamentul unor persoane aflate în situații analoage sau sensibil similare*”, care „*se bazează pe o caracteristică identificabilă*”. Cu alte cuvinte, criteriul protejat este un element identificabil, obiectiv sau personal sau o „stare” prin care indivizii sau grupurile se diferențiază unul de celălalt, o caracteristică a unei persoane care nu ar trebui considerată relevantă pentru aplicarea unui tratament diferențiat sau acordarea unui anumit beneficiu.

25. În prezenta cauză, prin raportare la modalitatea de construire morfo-sintactică a anunțurilor supuse analizei Colegiului director, se pot extrage cu ușurință două criterii de discriminare prevăzute în mod expres de textul art. 2 alin. (1) din O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare și anume **criteriul etnie** - aplicabil anunțurilor care conțin termenul de „rom/țigan” respectiv **criteriul orientare sexuală** - aplicabil anunțului care conține sintagma „persoane homosexuale”.

26. Astfel, din primele 8 (opt) anunțuri, care conțin expresii de genul „*fără țigani*”, „*exclus țigani*”, „*nu se acceptă persoane de etnie romă*”, „*fără romi*”, „*în curte nu se află cetățeni de etnie romă*”, „*fără animale de companie, romi sau copii*”, „*fără țigani*”, „*nu se acceptă persoane de etnie romă*” respectiv „*proprietarul nu acceptă persoane de etnie romă sau persoane homosexuale*”, rezultă, în mod indubitabil faptul că, **persoanele de etnie romă nu pot accesa serviciile de vânzare/închiriere a spațiilor de locuit exclusiv din cauza apartenenței lor la etnia respectivă.**

27. Din ultimul anunț și anume „*Proprietarul nu acceptă persoane de etnie romă sau persoane homosexuale*” reiese în mod evident criteriul orientării sexuale, **astfel încât persoanele cu altă orientare sexuală nu au acces la locuința respectivă exclusiv din cauza orientării lor sexuale.**

28. În ceea ce o privește pe partea reclamată din cauză, așa cum s-a precizat mai sus, tocmai *comportamentul pasiv constând în necenzurarea, neverificarea, nelimitarea* anunțurile cu potențial caracter discriminatoriu, atrag răspunderea sa contravențională avându-se în vedere criteriile interzise etnia și orientarea sexuală.

Tratamentul diferențiat manifestat prin deosebire, excludere, restricție sau preferință

29. Potrivit dispozițiilor art. 10 lit. c) și f) din O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare: *“Constituie contravenție, conform prezentei ordonanțe, dacă fapta nu intră sub incidența legii penale, discriminarea unei persoane fizice, a unui grup de persoane din cauza apartenenței acestora ori a persoanelor care administrează persoana juridică la o anumită rasă, naționalitate, etnie, religie, categorie socială sau la o categorie defavorizată, respectiv din cauza convingerilor, vârstei, sexului sau orientării sexuale a persoanelor în cauză prin:*

c) refuzul de a vinde sau de a închiria un teren sau imobil cu destinație de locuință

f) refuzul accesului unei persoane sau unui grup de persoane la serviciile oferite de magazine, hoteluri, restaurante, baruri, discoteci sau de orice alți prestatori de servicii, indiferent dacă sunt în proprietate privată ori publică”.

30. Din înscrisurile depuse la dosarul cauzei, Colegiul director constată că ne aflăm în prezența unei **excluderi/restricții** a persoanelor care aparțin etniei rome respectiv a persoanelor cu altă orientare sexuală la serviciile oferite de portalul www.publi24.ro în ceea ce privește accesul la vânzarea/inchirierea unui imobil (teren sau casă), pe baza **preferinței** autorilor anunțurilor respective.

31. Așadar, se poate reține că elementul material al faptei contravenționale săvârșite de partea reclamată Publi24 Digital S.R.L (fostă Russmedia Digital S.R.L.), constă în pasivitatea de a cenzura, verifica și limita anunțurile cu conținut discriminatoriu și ofensator la adresa unui grup de persoane, care au vizat și au condus la crearea unei atmosfere sau a unui cadru de ostilitate, în raport cu limitarea accesului acestor persoane la anumite servicii, iar acesta se circumscrie cu claritate laturii obiective a contravenției reglementate de art. 10 lit. c) din O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare.

32. În ceea ce privește situația comparabilă din prezenta cauză, tratamentul mai puțin favorabil poate fi stabilit prin „compararea” cu tratamentul aplicat unei persoane aflate într-o situație similară. Prin urmare, pentru a stabili dacă o persoană a fost supusă unui tratament mai puțin favorabil, este necesar un „termen de comparație” adecvat și anume o persoană aflată în circumstanțe similare, diferența principală dintre cele două persoane fiind bazat pe un „criteriul protejat”. Dovedirea unui termen de comparație nu trebuie să fie litigioasă, iar discriminarea poate fi stabilită fără o discuție explicită în acest sens.

33. Colegiul director constată, fără putință de tăgadă că, în prezenta cauză, avem de-a face cu persoane aflate în situații similare dar care beneficiază de tratament diferențiat. Astfel, situația similară în care se situează persoanele se raportează la calitatea lor de

beneficiari ai serviciilor oferite de către portalul www.publi24.ro. orice persoană poate accesa site-ul respectiv în vederea achiziționării de produse puse la dispoziție online. Însă, în cazul anunțurilor supuse analizei Colegiului director prin intermediul petiției înregistrată sub nr. 1332/18.02.2021, constată faptul că orice persoană poate accesa serviciile oferite de autorii respectivelor anunțuri cu excepția persoanelor de etnie romă respectiv a persoanelor cu altă orientare sexuală.

34. Astfel, se conturează existența unor persoane aflate în situații similare - persoanele care accesează online site-ul www.publi24.ro - dar care beneficiază de un tratament diferențiat - persoanele de etnie romă sau cele cu altă orientare sexuală, care, deși pot accesa site-ul respectiv, nu pot beneficia de vânzarea/închirierea unui imobil (teren sau casă) **exclusiv** din cauza unei caracteristici personale - etnia și orientarea sexuală - care nu ar trebui considerată relevantă pentru aplicarea unui tratament diferențiat sau acordarea unui anumit beneficiu dar care, totuși, este relevantă în ceea ce privește preferința autorilor anunțurilor în cauză.

Legătura de cauzalitate între criteriul interzis și tratamentul diferențiat

35. Examinând situația din speță în raport cu reglementările legale și jurisprudența Curții Europene de Justiție, Colegiul director observă - astfel cum s-a menționat în considerentele **Deciziei Înaltei Curți de Casație și Justiție nr. 1/18.01.2016**, pronunțată de **Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept** - că *în doctrina și jurisprudența românească și europeană, s-a arătat că există o faptă de discriminare atunci când o persoană este tratată în mod nefavorabil, prin comparație cu modul în care au fost sau ar fi tratate alte persoane, aflate într-o situație similară, motivul acestui tratament constituindu-l o caracteristică concretă a persoanelor, caracteristică ce se încadrează în categoria "criteriului protejat"*.

36. Pentru existența discriminării, trebuie, așadar, îndeplinite cumulativ următoarele condiții:

- a) *existența unui tratament diferențiat, manifestat prin orice deosebire, excludere, restricție sau preferință;*
- b) *existența unui criteriu de discriminare, de felul celor enumerate exemplificativ în definiția legală a discriminării;*
- c) **existența unui raport de cauzalitate între criteriul de discriminare și tratamentul diferențiat;**
- d) *scopul sau efectul tratamentului diferențiat să fie restrângerea, înlăturarea recunoașterii, folosinței sau exercitării, în condiții de egalitate, a drepturilor omului și a libertăților fundamentale sau a unui drept recunoscut de lege;*
- e) *persoanele sau situațiile în care acestea se găsesc, să se afle în poziții comparabile;*
- f) *tratamentul diferențiat să nu fie justificat obiectiv de un scop legitim, a cărui atingere se face prin metode adecvate și necesare*

Raportul de cauzalitate între tratamentul diferențiat și criteriul de discriminare presupune să se demonstreze că pretinsa victimă a fost tratată mai puțin favorabil decât alte persoane, aflate într-o situație similară, din cauză că deține o caracteristică ce se încadrează în noțiunea de "criteriu protejat" rasă, naționalitate, etnie, limbă, religie, categorie socială, convingeri, sex ș.a.m.d. sau orice alt criteriu al cărui scop sau efect este cel prevăzut de dispozițiile legale (restrângerea, înlăturarea recunoașterii, folosinței sau exercitării, în condiții de egalitate, a drepturilor omului sau libertăților fundamentale sau a

drepturilor recunoscute de lege, în domeniul politic, economic, social și cultural sau în orice alte domenii ale vieții publice”.

37. Sub acest aspect, Colegiul director poate stabili cu ușurință un raport de cauzalitate între criteriile de discriminare invocate anume etnia și orientarea sexuală și tratamentul diferențiat aplicat prin postarea și acceptarea anunțurilor supuse analizei inclusiv prin raportare la „condițiile” impuse de către autorii anunțurilor și acceptate tacit de către partea reclamată Publi24 Digital S.R.L. (fostă Russmedia Digital S.R.L.) și anume: „fără țigani”, „exclus țigani”, „nu se acceptă persoane de etnie romă”, „fără romi”, „în curte nu se află cetățeni de etnie romă”, „fără animale de companie, romi sau copii”, „fără țigani”, „nu se acceptă persoane de etnie romă” respectiv „proprietarul nu acceptă persoane de etnie romă sau persoane homosexuale”.

Înlăturarea recunoașterii, folosinței sau exercitării, în condiții de egalitate a unui drept recunoscut de lege

38. Articolul 14 din C.E.D.O. se aplică în ceea ce privește exercitarea tuturor drepturilor materiale garantate de Convenție, iar Protocolul nr. 12 la C.E.D.O. reglementează orice drept garantat la nivel național, chiar și în cazul în care nu intră în domeniul de aplicare al unui drept prevăzut în Convenție. În același timp, domeniul de aplicare al interdicției privind discriminarea în temeiul directivelor U.E. privind nediscriminarea se extinde la trei domenii: încadrarea în muncă, sistemul de protecție socială și accesul la bunuri și servicii.

39. În prezenta cauză, Colegiul director constată incidența domeniului privind accesul la bunuri și servicii. Jurisprudența organelor naționale sugerează că domeniul privind accesul la bunuri și servicii include situații cum ar fi: accesul la serviciile sau nivelul serviciilor furnizate în baruri, restaurante și cluburi de noapte, magazine, achiziții de asigurări precum și operațiunile unor „vânzători particulari”: Prin prisma acestei abordări, accesul la locuințe include nu numai asigurarea egalității de tratament din partea proprietarilor publici sau particulari de imobile și a agențiilor imobiliare în luarea deciziei de a închiria sau de a vinde proprietăți anumitor persoane. Accesul la locuințe ar include și dreptul la tratament egal în modul în care sunt alocate locuințele, modul în care sunt întreținute și închiriate.

40. Revenind la speța în cauză, potrivit prevederilor art. 1 alin. (1) din O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare: „*În România, stat de drept, democratic și social, demnitatea omului, drepturile și libertățile cetățenilor, libera dezvoltare a personalității umane reprezintă valori supreme și sunt garantate de lege*”.

41. De asemenea, conform dispozițiilor aceluiași articol dar alin. (2) lit. e) pct. (iii) „*Principiul egalității între cetățeni, al excluderii privilegiilor și discriminării sunt garantate în special în exercitarea următoarelor drepturi:*

lit. e) drepturile economice, sociale și culturale, în special:

pct. (iii): dreptul la locuință”.

42. Este evident faptul că, prin „condiționarea” impusă în conținutul anunțurilor supuse analizei Colegiului director, „fără țigani”, „exclus țigani”, „nu se acceptă persoane de etnie romă”, „fără romi”, „în curte nu se află cetățeni de etnie romă”, „fără animale de companie, romi sau copii”, „fără țigani”, „nu se acceptă persoane de etnie romă” respectiv „proprietarul nu acceptă persoane de etnie romă sau persoane homosexuale”, este restricționat accesul persoanelor aparținând etniei rome respectiv persoanelor cu altă

orientare sexuală la dreptul de a avea o locuință, fără a exista o justificare obiectivă., faptele intrând sub incidența art. 1 alin. (2) lit. e) pct. (iii) și art. 10 lit. c) și f) din O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, constituind contravenție.

43. De asemenea, prin acțiunea (mai degrabă inacțiunea) sa de a nu cenzura, verifica, limita în niciun fel publicarea anunțurilor cu un asemenea conținut, este fără putință de tăgadă că partea reclamată Publi24 Digital S.R.L. (fostă Russmedia Digital S.R.L.) a participat la săvârșirea fetei de discriminare, nu numai din perspectiva restricționării la serviciile oferite al accesului persoanelor de etnie romă și al persoanelor de altă orientare sexuală ci și din perspectiva creării unei atmosfere ostile, degradante și umilitoare la adresa respectivelor persoane, faptă care intră sub incidența dispozițiilor art. 15 din O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare.

47. În acest context, sunt irelevante afirmațiile părții reclamate din punctul de vedere înregistrat sub nr. 7357/30.09.2021 în sensul în care anunțurile supuse analizei nu îi aparțin, întrucât, în calitatea sa de deținător al portalului www.publi24.ro avea obligația, așa cum s-a precizat mai sus, de a verifica conținutul anunțurilor cărora le-a creat pârghia publicării on-line și să excludă de la publicare acele anunțuri care nu corespund exigențelor impuse de legislația privind combaterea și sancționarea faptelor de discriminare. Astfel, prin decizia de a publica și de a menține respectivele anunțuri pe portalul www.publi24.ro, partea reclamată Publi24 Digital S.R.L. (fostă Russmedia Digital S.R.L.) și-a însușit pe cale implicită sensul atât defăimător, ofensator și degradant cât și restricționator la anumite servicii al anunțurilor cu pricina.

48. Este oportună amintirea în prezenta speță, chiar dacă se referă la cazul comentariilor defăimătoare la anunțurile și postările on-line, a cauzei Magyar Tartalomszolgaltatok Egyesulete și Index.hu.zrl din perspectiva faptului că a subliniat o dată în plus faptul că, în cazul în care comentariile on-line intră în categoria așa-zisului limbaj al urii sau al mesajelor care incită la violență, „*măsurile de cenzură a acestui tip de mesaje trebuie să fie unele sporite*”, pe de altă parte, în hotărârea *Delfi contra Estoniei, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a stabilit faptul că deținătorul unui website este chemat să practice o cenzură asupra comentariilor, în limitele celor care “ating nivelul insultei gratuite și a discursului urii”*, o astfel de cenzură apare în astfel de situații ca fiind una “legitimă și necesară”.

49. Prin anunțurile publicate pe portalul www.publi24.ro și supuse analizei Colegiului director, care, prin conținutul lor exclud persoanele de etnie romă și persoanele de altă orientare sexuală, anunțuri situate în paradigma „limbajului urii”, se produce o încălcare evidentă a dreptului la demnitate al persoanelor respective, prin interdicțiile stabilite tocmai în considerarea provenienței unei persoane din respectiva etnie respectiv având o altă orientare sexuală, ceea ce nu poate fi altfel perceput decât ca o atitudine ostilă, defăimătoare, încadrându-se în sfera de aplicabilitate a dispozițiilor art. 15 din O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, fapt care atrage răspunderea contravențională a reclamatei Publi24 Digital S.R.L. (fostă Russmedia Digital S.R.L.)

Justificarea obiectivă

50. Curtea de Justiție a Uniunii Europene a adoptat abordări similare în temeiul principiului nediscriminării, astfel cum este garantat de Carta drepturilor fundamentale a

UE. C.J.U.E. a indicat că o diferență de tratament este justificată dacă se bazează pe un criteriu obiectiv și rezonabil, și anume dacă diferența se referă la un obiectiv legal permis, urmărit de legislația în cauză și este proporțională cu obiectivul urmărit prin tratamentul în cauză.

51. În temeiul dreptului Uniunii Europene există excepții specifice de la discriminarea directă, care sunt adaptate la contextul domeniului de aplicare al protecției și anume:

- cerințele profesionale reale,
- excepțiile legate de instituțiile religioase,
- excepțiile specifice discriminării pe criterii de vârstă.

52. În prezenta cauză, chiar dacă „condiționarea” inclusă în cuprinsul mesajelor supuse analizei Colegiului director apar ca având un scop legitim din partea persoanelor care au postat anunțurile respective, totuși, fără putință de tăgadă, metodele utilizate în vederea atingerii acestui scop, nu sunt nici adecvate și nici necesare, autorii anunțurilor respective având la dispoziție alte metode de a-și atinge scopul prin accesarea și publicarea anunțurilor pe portalul www.publi24.ro

53. De asemenea, nici partea reclamată Publi24 Digital S.R.L. (fostă Russmedia Digital S.R.L.) nu face dovada vreunei justificări obiective în pasivitatea sa de a cenzura, verifica și limita anunțurile cu conținut discriminatoriu și ofensator la adresa unui grup de persoane. Justificarea oferită de către aceasta și anume aceea că desfășoară activități specifice unei platforme online de intermediere a anunțurilor de publicitate, în schimbul unei contraprestații, fără ca aceste activități să includă compunerea de anunțuri în favoarea utilizatorilor, nu apare a fi legitimă atâta vreme cât prin Decizia Î.C.C.J. nr. 6749/11.12.2020 s-a dispus faptul că, în prezența unor astfel de anunțuri, în virtutea unei obligații implicite, deținătorul/administratorul site-ului are obligația de a cenzura, verifica, limita anunțurile cu un astfel de conținut discriminatoriu, astfel încât, în urma acestui demers, să nu permită a fi publicate, decât în măsura în care corespund inclusiv exigențelor legale din materia discriminării.

Solicitarea petentei Asociația Centrul de Studii Juridice și Drepturile Omului cu privire la închiderea portalului www.publi24.ro

54. Potrivit prevederilor art. 16 din O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare: *“Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării, denumit în continuare Consiliul, este autoritatea de stat în domeniul discriminării, autonomă, cu personalitate juridică, aflată sub control parlamentar și totodată garant al respectării și aplicării principiului nediscriminării, în conformitate cu legislația internă în vigoare și cu documentele internaționale la care România este parte”.*

55. De asemenea, conform dispozițiilor art. 18 alin. (1) din actul normativ mai sus-precizat *„Consiliul este responsabil cu aplicarea și controlul respectării prevederilor prezentei legi în domeniul său de activitate, precum și în ceea ce privește armonizarea dispozițiilor din cuprinsul actelor normative sau administrative care contravin principiului nediscriminării”*

56. Totodată, în baza dispozițiilor art. 19 alin. (1) din același act normativ: *„În vederea combaterii faptelor de discriminare, Consiliul își exercită atribuțiile în următoarele domenii:*

- prevenirea faptelor de discriminare;
- medierea faptelor de discriminare;
- investigarea, constatarea și sancționarea faptelor de discriminare;

- monitorizarea cazurilor de discriminare;
- acordarea de asistență de specialitate victimelor discriminării”

57. Având în vedere prevederile legale mai sus-precizate, Colegiul director va admite excepția necompetenței materiale cu privire la solicitarea privind închiderea portalului www.publi24.ro, această solicitare intrând în competența instanțelor de judecată.

50. Pe cale de consecință, având în vedere atât înscrisurile depuse în dosarul administrativ nr. 113/2021, cât și prevederile legale incidente dar și Decizia Î.C.C.J. nr. 6178/05.12.2019 pronunțată în dosarul nr. 75/35/2017, Colegiul director constată întrunirea elementelor constitutive ale unei fapte de discriminare în baza prevederilor art. 2 alin. (1) și (4), art. 10 lit. c) și f) respectiv art. 15 din O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare și va dispune sancționarea părții reclamate Publi24 Digital S.R.L. (fostă Russmedia Digital S.R.L.), prin reprezentant legal, cu amendă contravențională în cuantum de 2000 lei, potrivit dispozițiilor art. 2 alin. (11) respectiv art. 26 alin. (1) din O.G nr.137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare.

Față de cele de mai sus, în temeiul art. 20 alin. (2) din O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu unanimitate de voturi ale membrilor prezenți la ședință,

COLEGIUL DIRECTOR HOTĂRĂȘTE:

1. Se respinge excepția lipsei calității procesuale pasive față de partea reclamată Publi24 Digital S.R.L. (fostă Russmedia Digital S.R.L.);
2. Se întrunesc elementele constitutive ale unei fapte de discriminare potrivit prevederilor art. 2 alin. (1) și (4), art. 10 lit. c) și f) și art. 15 din O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare;
4. Sancționarea părții reclamate Publi24 Digital S.R.L. (fostă Russmedia Digital S.R.L.), cu sediul în Mun. Oradea, Bdul. Dacia nr. 34, încăperea nr. 1, bl. U55, et. P, Jud. Bihor (adresa de corespondență la sediul SCPA Dehelean & Dehelean din Mun. Oradea, str. Vasile Alecsandri nr. 1, et. 1, ap. 8, Jud. Bihor), cu amendă contravențională în cuantum de 2.000, potrivit art. 2 alin. (11) respectiv art. 26 alin. (1) din O.G nr.137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare;
5. Recomandă părții reclamate Publi24 Digital S.R.L. (fostă Russmedia Digital S.R.L.) ca, pe viitor, să depună diligențe în vederea cenzurării, verificării, limitării anunțurilor cu un astfel de conținut discriminatoriu, astfel încât, în urma acestui demers, să nu permită a fi publicate, decât în măsura în care corespund inclusiv exigențelor legale din materia discriminării;
6. Câte o copie a prezentei hotărâri se va comunica părților.

VI. Modalitatea de plată a amenzii

Amenda se va achita la Administrația Județeană a Finanțelor Publice Bihor conform Ordonanței nr. 2 din 12 iulie 2001 privind regimul juridic al contravențiilor. Contravenientul este obligat să trimită dovada plății amenzii către Consiliul Național pentru Combaterea

Discriminării (cu specificarea numărului de dosar) în termen de 15 de zile din momentul în care constituie de drept titlu executoriu, conform art. 20 alin (10) al O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată.
Dovada plății amenzii se va trimite către C.N.C.D. (cu specificarea numărului de dosar).

VII. Calea de atac și termenul în care se poate exercita

Prezenta hotărâre poate fi atacată la instanța de contencios administrativ, în termen de 15 zile de la data primirii, potrivit **O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare și Legii nr. 554/2004 a contenciosului administrativ.**

Membrii Colegiului director prezenți la ședință:

ASZTALOS CSABA FERENC - Membru

BABUȘ RADU - Membru

DIACONU ADRIAN NICOLAE - Membru

GRAMA HORIA - Membru

MOȚA MARIA - Membru

POPA CLAUDIA SORINA - Membru

RAIU CĂTĂLIN VALENTIN - Membru

SĂVULESCU RADU-COSMIN - Membru

Data redactării: 22.09.2023

Redactată și motivată: AND/AA

Notă: Hotărârile emise de Colegiul Director al Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării potrivit prevederilor legii și care nu sunt atacate în termenul legal, potrivit O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare și Legii 554/2004 a contenciosului administrativ, constituie de drept titlu executoriu.